

NAUKA, ZAWÓD, PRACA

*Program wychowawczy dla klasy III D
Gimnazjum nr 1 w Konstancynie Łódzkiej
w roku szkolnym 2004/2005
przygotowujący uczniów do wyboru szkoły i przyszłego zawodu.*

Opracowała: mgr Bożena Woźniak

SPIS TREŚCI

Wstęp

1. Zainteresowania uczniów
 - Ankieta skłonności zawodowych.
 - Kwestionariusz skłonności zawodowych.

2. Przygotowanie do wyboru szkoły
 - Udział w Targach Edukacyjnych.
 - Dzień otwarty w Liceum Ogólnokształcącym w Konstantynowie.
 - Pozytywne myślenie jednym z warunków sukcesu.
 - Komunikacja.
 - Rozpoznawanie i rozwijanie własnej osobowości.
 - Związek między budową mózgu a preferencjami w wyborze przyszłego zawodu.

2. Przygotowanie do uzyskania pracy
 - Aktywne poszukiwanie pracy.
 - Życiorys zawodowy (CV), list intencyjny.
 - Rozmowa kwalifikacyjna.

Cel ogólny:

Przygotowanie uczniów do wyboru szkoły i przyszłego zawodu.

Cele szczegółowe:

- *zapoznanie uczniów ze strukturą szkolnictwa ponadgimnazjalnego*
- *opanowanie przez uczniów umiejętności pozytywnego myślenia o sobie i innych*
- *poznanie swoich mocnych i słabych stron*
- *opanowanie umiejętności dobrego komunikowania się i pracy w zespole*
- *rozwijanie własnej osobowości*
- *wskazanie uczniom sposobów aktywnego poszukiwania pracy*
- *przygotowanie uczniów do napisania życiorysu zawodowego (CV), listu motywacyjnego i odbycia rozmowy kwalifikacyjnej*

WSTĘP

Wybór przyszłego zawodu przez ucznia jest problemem bardzo ważnym, gdyż decyduje o jego przyszłym życiu, o jego szczęściu, zadowoleniu i samorealizacji, dlatego właśnie w wyborze zawodu należy pomagać dziecku od najmłodszych lat.

Dla młodzieży kilkunastoletniej, bardziej interesujące i łatwiej przyswajalne są informacje dotyczące nauki w szkole ponadgimnazjalnej, niż informacje dotyczące przyszłej pracy.

Jednak informacje o drogach kształcenia zawodowego bez ukazania pracy zawodowej, jako celu tej nauki byłoby niepełne. Wybieranie zawodu jest procesem bardzo skomplikowanym, wpływa na nie bardzo duża liczba czynników.

Uczeń podejmuje trzy grupy zadań:

- poznanie zawodów obejmuje nie tylko zapoznanie się z wymogami czynnościowymi czy przeciwwskazaniami do zawodu, ale także poznanie aktualnej sytuacji gospodarczej, rynku pracy, profilu firm, a także szkół przygotowujących do danego zawodu, a więc ich wymagań, niezbędnej dokumentacji itp.
- Poznanie siebie oznacza ocenę swojej osobowości, wiedzy, własnych zainteresowań, wartości i potrzeb ale także możliwości związanych ze środowiskiem, w jakim się przebywa
- „dopasowanie” siebie do zawodu wymaga umiejętności rozważenia, czy zainteresowania, wartości, potrzeby, możliwości i środowisko będą sprzyjały wykonywaniu wybranego zawodu.

Motywacją do napisania programu wychowawczego „Nauka, zawód, praca” była chęć pomocy uczniom w odnalezieniu się we współczesnych realiach, w nowej zreformowanej szkole oraz zmieniających się uwarunkowaniach gospodarczych i ekonomicznych.

W nowej sytuacji ekonomicznej kraju potrzebny jest świadomy wybór.

W nowej rzeczywistości pojawiają się nowe zawody. Teraz pewne stare „fachy” tracą rację bytu i trzeba podjąć śmiałą decyzję wyboru może mało znanego zawodu, ale z perspektywą przyszłego miejsca pracy i godziwych zarobków.

Program składa się z trzech części.

CZĘŚĆ 1. ZAINTERESOWANIA UCZNIÓW

Do zrealizowania tej części posłużę się programem orientacji zawodowej pt. „Przygotowanie uczniów gimnazjum do wyboru zawodu” pod redakcją G. Sołtysińskiej i J. Woronieckiej. W celu zebrania informacji o uczniach wykorzystam dwie ankiety: *Ankieta skłonności zawodowych* (załącznik nr 1) autorstwa J. Woronieckiej oraz *Kwestionariusz skłonności zawodowych* (załącznik nr 2) autorstwa E. Lisa i J. Woronieckiej. Na przeprowadzenie i analizę każdej ankiety przeznaczam 1 godzinę lekcyjną.

CZĘŚĆ 2. PRZYGOTOWANIE DO WYBORU PRZYSZŁEJ SZKOŁY

Uczniowie zostaną zapoznani ze strukturą szkolnictwa ponadgimnazjalnego oraz z ofertą szkolnictwa ponadgimnazjalnego najbliższej okolicy. Dotyczyć to będzie w szczególności szkół ponadgimnazjalnych w Konstantynowie Łódzkim, w Pabianicach i w Łodzi.

Podejmowane będą następujące działania:

- udział w Targach Edukacyjnych w Hali Expo w Łodzi
- udział w Dniach Otwartych w Liceum Ogólnokształcącym w Konstantynowie Łódzkim oraz indywidualnie w szkołach łódzkich i pabianickich
- konsultacje, warsztaty w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Konstantynowie Łódzkim dla uczniów mających średnią poniżej 3,0
- spotkania z psychologiem – przeprowadzenie 5 lekcji.

Zajęcia odbywały się według następujących scenariuszy.

Scenariusz 1

Temat: Udział w Targach Edukacyjnych.

Cel główny: zapoznanie uczniów ze strukturą szkolnictwa ponadgimnazjalnego

Cel szczegółowy: zebranie informacji na temat szkół ponadgimnazjalnych

Metody: rozmowy z wystawcami, zebranie ulotek

Pomoce: stoiska reklamowe, ulotki

Czas trwania: 2 godziny

Przebieg zajęć: Uczniowie wyjeżdżają na Targi Edukacyjne do Łodzi. Zapoznają się z ofertą edukacyjną. Zdobywają informacje dotyczące preferowanych przez nich szkół: profili klas, wymagań edukacyjnych, liczby punktów niezbędnych do przyjęcia, zaplecza dydaktycznego w danej szkole, atmosfery panującej wśród uczniów i nauczycieli.

Scenariusz 2

Temat: Dzień otwarty w Liceum Ogólnokształcącym w Konstancynie.

Cel ogólny: zapoznanie ze strukturą szkoły – Liceum Ogólnokształcącego w Konstancynie

Cel szczegółowy: zapoznanie się z profilami klas, nauczycielami, uczniami

Metody: rozmowa, pokaz

Pomoce: ulotki, pracownice w LO

Czas trwania: 1 godzina

Przebieg zajęć: Uczniowie udają się pod opieką nauczyciela do Liceum Ogólnokształcącego w Konstancynie, by wziąć udział w dniu otwartym. Zwiedzają pracownice, słuchają prelekcji, rozmawiają z uczniami, zdobywają wiedzę dotyczącą rekrutacji i profili klas.

**NASTĘPNE SCENARIUSZE TO BLOK ZAJĘĆ Z PSYCHOLOGIEM
POŚWIĘCONY
UMIEJĘTNOŚCIOM SPOŁECZNYM SPRZYJAJĄCYM DOBREMU
FUNKCJONOWANIU SPOŁECZNEMU A W KONSEKWENCJI WYBOROM
ZAWODOWYM.**

Scenariusz 3

Temat: Pozytywne myślenie jednym z warunków sukcesu.

Cel główny: uczeń potrafi określić cechy charakteru swoje i innej osoby

Cele szczegółowe: - nabycie umiejętności pozytywnego myślenia o innych,

- nawiązanie z nimi kontaktu,
- umiejętność współpracy w zespole

Metody: burza mózgów, psychodrama, pogadanka

Czas trwania: 1 godzina

Przebieg zajęć:

1. Ćwiczenia w kole – zapoznanie i przekazanie sobie informacji na temat swoich kolegów w pozytywnej formie (trening pozytywnego nastawienia do grupy rówieśniczej – uczenie się pozytywnego nastawienia)
2. Ustalenie kontraktu (reguł postępowania) pomiędzy grupą a prowadzącą zajęcia.
3. Burza mózgów – umieszczenie na tablicy zajęć i zawodów, które chcieliby wykonywać uczniowie tej klasy; dopisanie do nich cech którymi się wyróżniają, powszechnych opinii o nich. Wskazanie predyspozycji, którymi trzeba się odznaczać, aby je wykonywać.

Scenariusz 4.

Temat: Komunikacja.

Cel główny: opanowanie umiejętności dobrego komunikowania się

Cele szczegółowe: - wykształcenie otwartej komunikacji

- pomoc w zrozumieniu i opanowaniu reguł współzycia w grupie
- pokazanie korzyści płynących z aktywnego słuchania
- stosowanie zasad asertywności w kontakcie z drugim człowiekiem

Metody: ćwiczeniowa, burza mózgów, drama

Pomoce: kartony, tablica

Czas trwania: 1 godzina

Przebieg zajęć: Nauczyciel objaśnia uczniom, jakie zadania przed nimi stoją. Uczniowie wypowiadają swoje opinie na temat sposobów dobrego słuchania. Swoje wypowiedzi zapisują na kartonach. Wspólnie zastanawiają się nad cechami dobrego słuchacza. Swoje wypowiedzi zapisują na tablicy tworząc mapę mentalną

Następnie nauczyciel objaśnia, co to są sygnały niewerbalne – umiejętność tak zwanego bezsłownego komunikowania się, jako że 75% informacji przekazujemy za pomocą mimiki, gestów, postawy ciała, ruchów.

W ostatniej części lekcji uczniowie odgrywają scenki – wysyłanie sygnałów niewerbalnych.

Scenariusz 5

Temat: Rozpoznawanie i rozwijanie własnej osobowości.

Cel główny: rozwijanie własnej osobowości

Cele szczegółowe: - wskazanie potrzeby uporządkowania własnego „ja” jako drogi do sukcesu życiowego

- podkreślenie konieczności prawidłowego rozpoznawania i wyrażania emocji
- zwrócenie uwagi na znaczenie różnorodności potrzeb, marzeń, celów
- postawienie na rozwijanie własnej indywidualności jako wartości nadrzędnej dla każdego człowieka

Metody: wykład (przybliżenie uczniom pewnych podstawowych wiadomości z psychologii, socjologii, filozofii, które są niezbędne do zrozumienia tematu), test

Pomoce: kopia testu osobowości EPQ - R

Czas trwania: 2 godziny

Przebieg zajęć: Przeprowadzenie testu EPQ – R (dotyczy czterech wymiarów osobowości: wrażliwości emocjonalnej, wymiaru ekstrawersja – introwersja, tendencji chorób psychicznych oraz tendencji do kłamstwa (nieszczerości), ulegania wpływom.

Omówienie wyników ilościowych oraz jakościowych na kolejnym spotkaniu. Uświadomienie młodym ludziom ich tendencji rozwojowych w wyżej wymienionych kwestiach to jest kierunku rozwoju osobowości i związanych z tym wyborach zajęcia życiowego, między innymi zwrócenie uwagi na własne walory i słabości w aspekcie wybieranego zawodu, „ograniczenia” w kontekście cech osobowości, cech układu nerwowego (temperament).

Scenariusz 6

Temat: Związek między budową mózgu a preferencjami w wyborze przyszłego zawodu.

Cel ogólny: wskazanie zależności między budową mózgu a sposobem myślenia i działań uczniów, które podejmują w wyborze zawodu

Cele szczegółowe: - zauważenie swoich mocnych stron, które umożliwiają wykonywanie przyszłego zawodu

- kształtowanie u ucznia wiary we własne siły i możliwości

Metody: pogadanka, test na płeć mózgu

Pomoce: kopie testu

Czas trwania: 1 godzina

Przebieg zajęć:

1. Przeprowadzenie testu na płeć mózgu.
2. Bezpośrednie podanie wyników do wiedzy każdego z uczniów (samodzielne podliczenie wyników i ustalenie swoich przymiotów zgodnie z normami).
3. Podanie uzasadnienia i komentarz, co do zasadności wykonania tego testu w kontekście wyboru przyszłego zawodu.
4. Uświadomienie poszczególnym osobom ich cech związanych z budową mózgu i wynikających z tego tytułu sposobów i stylu funkcjonowania.

CZĘŚĆ 3. PRZYGOTOWANIE DO UZYSKANIA PRACY

W tej części uczniowie zapoznają się z metodami i procesem aktywnego poszukiwania pracy, naberą umiejętności pisania listu motywacyjnego i życiorysu zawodowego, zapoznają się z zasadami przeprowadzania rozmowy kwalifikacyjnej.

Scenariusz 7

Temat: Aktywne poszukiwanie pracy.

Cel główny: zachęcenie uczniów, by w przyszłości aktywnie poszukiwali pracy

Cele szczegółowe: - pokazanie uczniom, na czym polega aktywne poszukiwanie pracy

- zaprezentowanie metod aktywnego poszukiwania pracy
- wskazanie najczęściej popełnianych błędów na etapie analizy swoich możliwości i tworzenia wizerunku swojej przyszłej pracy

Metody: wykład

Pomoce: kopie schematu – aktywne poszukiwanie pracy, tablica

Czas trwania: 1 godzina

Przebieg zajęć:

1. Nauczyciel rozdaje uczniom kserokopie schematu – „Proces aktywnego poszukiwania pracy” (załącznik nr 3), omawia go wspólnie z uczniami, wyjaśnia pojęcia w nim zawarte
2. Nauczyciel zapisuje na tablicy metody aktywnego poszukiwania pracy, analizuje je wspólnie z uczniami zwraca uwagę na skuteczność każdej z nich.

Metody aktywnego poszukiwania pracy:

- wyszukiwanie ogłoszeń w prasie, radiu, TV, Internecie
- kontakty prywatne – poinformowanie znajomych, że szukam pracy
- kontakty z pracodawcami (pisemne, telefoniczne, osobiste)
- korzystanie z usług tzw. pośrednictwa zawodowego prowadzonego przez:
 - Rejonowy Urząd Pracy
 - biuro pośrednictwa pracy
 - kluby aktywnego poszukiwania pracy
 - targi pracy

* złożenie swojej oferty w agencji doradztwa personalnego.

3. W ostatniej części lekcji nauczyciel wskazuje najczęściej popełniane błędy na etapie analizy swoich możliwości i tworzenia wizerunku swojej przyszłej pracy:
 - brak zdecydowania w wyborze charakteru przyszłej pracy zawodowej
 - brak entuzjazmu i chęci w planowaniu swojej przyszłości
 - obawa i wstyd przed rozmową na temat wyboru pracy z doradcą zawodowym, nauczycielem lub rodzicem.

Scenariusz 8.

Temat: Życiorys zawodowy, list motywacyjny.

Cel główny: przygotowanie uczniów do napisania życiorysu zawodowego oraz listu motywacyjnego.

Cele szczegółowe: - dobór odpowiedniego słownictwa
- właściwa forma życiorysu zawodowego i listu motywacyjnego

Metody: wykład, ćwiczenia

Pomoce: tablica, karton

Czas trwania: 1 godzina

Przebieg zajęć: Nauczyciel umieszcza na tablicy karton z opisami życiorysu zawodowego oraz listu motywacyjnego i omawia je wspólnie z uczniami.

Życiorys zawodowy (CV) powinien zawierać:

- dane osobowe (imię, nazwisko, adres, telefon)
- usystematyzowane w czasie informacje o:
 - wykształceniu (ukończone szkoły, tytuły, kwalifikacje)
 - doskonaleniu (odbyte kursy, szkolenia)
 - doświadczeniu zawodowym(przebieg pracy zawodowej, praktyk, stażu)
- dodatkowe informacje o kwalifikacjach i umiejętnościach (obsługa komputera, urządzeń biurowych, prawo jazdy, uprawnienia, języki obce), można również dopisać umiejętności interpersonalne
- wykaz szczególnych osiągnięć (nagrody, dyplomy, wyróżnienia)
- zainteresowania i hobby
- informacje o referencjach

List motywacyjny powinien zawierać:

- formalne elementy listu(data, adres nadawcy, adres odbiorcy)
- wstęp – o jaką pracę się starasz, skąd o niej wiesz?
- Część zasadnicza listu – uzasadnienie, że:
 - posiadasz odpowiednie kwalifikacje na to stanowisko
 - posiadasz odpowiednie umiejętności i predyspozycje
 - jesteś osobą odpowiednią i przydatną dla firmy
- zakończenie – informacje o możliwości skontaktowania się
- grzecznościowe pozdrowienia i podpis
- załączniki (np. CV)

Scenariusz 9

Temat: Rozmowa kwalifikacyjna.

Cel główny: zapoznanie z przykładami pytań stawianych podczas rozmowy kwalifikacyjnej oraz sugestiami odpowiedzi

Cele szczegółowe: - uświadomienie uczniom, że często przy przyjęciu do pracy decyduje pierwsze wrażenie

- umiejętność przewidywania pytań, jakie mogą pojawić się podczas rozmowy kwalifikacyjnej i udzielania na nie odpowiedzi

Metody: wykład, symulacja ról

Pomoce: tablica

Czas trwania: 1 godzina

Przebieg zajęć: Uczniowie odgrywają scenki rozmowy kwalifikacyjnej. Poszukującymi pracy są sekretarka, nauczyciel i woźny. Do pracy przyjmują trzy osoby, np. dyrektor, zastępca dyrektora i przedstawiciel związków zawodowych zadając pytania z listy przykładowych pytań stawianych podczas rozmowy kwalifikacyjnej. Po zakończeniu uczniowie w klasie omawiają obejrzone scenki.

Przykłady pytań stawianych podczas rozmowy kwalifikacyjnej

1. Czy wykonywała pani ten rodzaj pracy?
2. Jaki rodzaj środków pracy potrafi pani obsługiwać?
3. Dlaczego chce pani pracować w naszej szkole?
4. Dlaczego chce pani podjąć tę właśnie pracę?
5. Jakiej wysokości wynagrodzenia oczekuje pani?
6. Dlaczego właśnie panią mamy zatrudnić, a nie kogoś innego?
7. Jak z pani zdrowiem?
8. Jakie są pani najważniejsze atuty?
9. Jakie są pani słabości?
10. Czy ma pani dzieci? W jakim wieku?
11. Proszę powiedzieć coś więcej o sobie?
12. Ile ma pani lat?
13. Jaką religię pani wyznaje?
14. Kiedy może pani przystąpić do pracy?
15. Czy ma pani jakieś pytania?
16. Jak wspomina pani szkołę i swoich nauczycieli?
17. Dlaczego zrezygnowała pani z poprzedniej pracy?

PRZEWIDYWANE EFEKTY:

UCZNIOWIE:

1. Znają strukturę szkolnictwa ponadgimnazjalnego.
2. Potrafią pozytywnie myśleć o sobie i innych.
3. Opanowali umiejętność dobrego komunikowania się i pracy w zespole.
4. Znają swoje mocne i słabe strony.
5. Wierzą we własne siły i możliwości.
6. Znają swoje predyspozycje zawodowe
7. Potrafią napisać życiorys zawodowy (CV), list motywacyjny, przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej.
8. Wybierają szkołę zgodnie z ich umiejętnościami i zainteresowaniami.
9. Potrafią aktywnie poszukiwać pracy.